

Pregledni članak

UDK: 061.3(100):374.7

Heribert Hincen

Institut za međunarodnu saradnju Nemačkog udruženja za obrazovanje odraslih,
Bon, SR Nemačka

CONFINTEA VI – SVETSKA UNESCO KONFERENCIJA ZA OBRAZOVANJE ODRASLIH U KONTEKSTU MDG, EFA, UNLD, LIFE I DESD¹

Apstrakt: U radu smo pokušali da sagledamo kontekst u kome se priprema CONFINTEA VI, sledeća Svetska konferencija UNESCO za obrazovanje odraslih. Poslednja konferencija održana je 1997. godine i od tada je organizovano mnoštvo međunarodnih skupova o obrazovanju odraslih, kontinuiranom obrazovanju, neformalnom, vanškolskom obrazovanju, pismenosti i osnovnom obrazovanju, koji se uzajamno nadopunjuju. Nažalost, još uvek ovaj proces nema potrebnu finansijsku podršku, ni na nacionalnom, ni na međunarodnom nivou. Međutim, mora se priznati da se, nakon serije deklarativnih podrški obrazovanju i razvoju uopšte, situacija izgleda popravlja. Primeri obrazovne politike u oblasti obrazovanja odraslih i doživotnog učenja u Evropskoj Uniji mogu da podstaknu razvoj ovog područja na međunarodnom nivou.

Ključne reči: UNESCO, CONFINTEA, EFA, MDG, istorija obrazovanja odraslih, konferencije o obrazovanju odraslih

U prvom redu potrebno je kroz nekoliko ograničenih sinteza, vremen-
skih i sadržajnih, olakšati uvid u prilično zamršeno stanje internacionalnih de-
kada razvoja i procesa obrazovanja koji su podstakli razne programe. Počnimo
sa CONFINTEA: poslednja je održana 1997. u Nemačkoj, a naredna će biti
u Brazilu. Godine 2003. održan je poluvremenski osvrt na Tajlandu. Godine
2008. biće održane predkonferencije u pet svetskih regiona. Početkom 2000. u
Senegalju je organizovan „Svetski forum za obrazovanje“ koji je iz perspektive
2015. godine odredio za cilj „Obrazovanje za sve“ (Education for All – EFA).
U jesen iste godine od strane generalnog skupa Ujedinjenih nacija doneti su

¹ Članak „Confinitea VI – Die UNESCO Weltkonferenz zur Erwachsenenbildung im Kontext von MDG, EFA, UNLD, LIFE und DESD“ je za tematsku publikaciju *dvv international*. Heribert Hincen je upravnik Instituta za međunarodnu saradnju Nemačkog udruženja za obrazovanje odraslih (*dvv international*), Potpredsednik Evropskog udruženja za obrazovanje odraslih (EAEA) i Međunarodnog Saveta za obrazovanje odraslih (ICAE).

Milenijumski razvojni ciljevi (Millennium developmen Goals – MDG) koji bi takođe trebalo da budu ostvareni do 2015. godine.

Godine 2002. proglašena je od strane Ujedinjenih nacija „Dekada opismenjavanja“ (Literacy decade): naravno, zamišljena kao pojačanje CONFINTEA MDG i EFA ciljevima. Sa inicijativom „Opismenjavanjem do osnaženja“ pružena je dodatna podrška „Dekadi za opismenjavanje“. Naposljetku, proglašena je svetska dekada „Obrazovanjem do održivog razvoja“ (DESD) za period od 2005–2014. godine. Dovoljan razlog za stvaranje jedne organizacione jedinice u UNESCO centrali u Parizu, zadužene za koordinaciju raznih dekada u području obrazovanja.

U pojedinim poglavljima će postati jasno da svi ovi procesi i programi imaju svoje pravo i značaj. Istovremeno, postaće prepoznatljive dodirne tačke ili čak preklapanja. U pogledu značaja pojedinih područja, „Obrazovanje za sve“ biće značajno obimnije od drugih, zato što je sa jedne strane to za sektor obrazovanja najobuhvatniji proces, a istovremeno za obrazovanje mladih i odraslih ima (pored CONFINTEA) najveći značaj, ili bi trebalo da ga ima.

Ako se na ovom mestu uglavnom posvetimo kretanjima u svetu, to neće iskriviti pogled na posebne, čak radosne novosti u Evropi, posebno u Evropskoj Uniji, o tome će negde pri kraju biti još reč. Jedan drugi ekskurs imenuje posebne interese, potencijale i aktivnosti mnogih nevladinih organizacija na polju obrazovanja mladih i odraslih koji dopunjuje i nadoknađuje, ali pre svega kritički prati učinak kao i propuste vlada i njihovih mnogostranih organizacija.

1. MDG – Milenijumski razvojni ciljevi: 2000-2015

Razvoj je bio zbirni pojam za prevrat i napredak koji se dogodio u fazi dekolonizacije koja se na afričkom, azijskom i latinoameričkom kontinentu protezala kroz pedesete, šezdesete pa sve do sedamdesetih godina i na koje je ostavio značajan trag. U ovom procesu ubrzo se ispostavilo da je jednoj većini stanovništva ispunjenje osnovnih potreba, dakle, adekvatno obrazovanje, zadovoljavajuća ishrana, stan, socijalna sigurnost, političko i socijalno učešće, kulturna aktivnost² nedostižan cilj. U tom vremenu nastala je pomoć za razvoj čiji je značajan deo imalo, ili bar trebalo da ima, obrazovanje.

² Smernice stručnih centara za obrazovanje odraslih Nemačkog saveza narodnih visokih škola u zemljama u razvoju, 1973. U: Heribert Hincen (Red.) *Obrazovanje odraslih i razvoj*. 25 godina IIZ/DVV.IPE 12: Bonn: IIZ/DVV 1994, S. 27

Dramatično pooštrevanje kriza u svetu dovelo je do svetskih konferencija, 1992. godine u Riu, na kojoj se govorilo o životnoj sredini i razvoju, 1994. godine u Kairu je bilo reči o porastu broja stanovništva, 1995. godine u Kopenhagenu o socijalnom razvoju, u Pekingu o ženama, 1996. u Istambulu o stanovanju i o ishrani u Rimu. Moglo bi se reći da je preteča Svetskim konferencijama bila sednica u Jomtiji iz 1990. godine na kojoj je zaključeno da svaka osoba, bez obzira da li je u pitanju dete, adolescent ili odrasli, mora da dobije šansu za obrazovanje koje bi bilo u skladu sa osnovnim potrebama za učenjem. Tome pripadaju kako osnovni nastavni sadržaji (čitanje, pisanje, izražavanje, računanje i rešavanje problema), tako i osnovni ciljevi učenja (znanje, sposobnosti, vrednosti i stavovi). Sve to potrebno je čoveku da bi preživeo...³

Na generalnoj sednici Ujedinjenih nacija u septembru 2000. godine, delegacije iz 189 zemalja donele su „Milenijumsko objašnjenje“. Ovo objašnjenje je bilo podloga za godinu dana kasnije formulisanih osam „Milenijumskih razvojnih ciljeva“:

1. Borba protiv niskog dohotka i gladi;
2. Omogućavanje osnovnog obrazovanja za svu decu;
3. Smanjenje neravnoteže između polova;
4. Smanjenje smrtnosti dece mmlađe od pet godina;
5. Poboljšanje zdravlja kod trudnica i majki;
6. Borba protiv HIV / AIDS, malarije i drugih zaraznih bolesti;
7. Održivi razvoj i
8. Razvoj globalne privredne saradnje.⁴

Jedan pogled na ciljeve obrazovanja u okviru „Milenijumskih razvojnih ciljeva“ pokazuje da se naročito radi na sledećim ciljevima: cilj broj 2 – ostvarenje opšteg osnovnog obrazovanja (sa podciljem 3: do 2015. upis u škole i uspešni završetak osnovnog školovanja za svu decu širom sveta) i cilj 3 – podsticaj ravnopravnosti među polovima i jačanje uloge žene (sa podciljem 4: uklanjanje polnih razlika u ostvarivanju osnovnog i srednjeg obrazovanja do 2005.) Indikatori su stipa upisa rata i stopa zavšenog školovanja.

Šta je u međuvremenu ostvareno? Jedno poređenje podataka iz 1998. i 2002. godine pokazuje u pogledu cilja broj 2 – osnovno školovanje kao jedan

³ Svetska deklaracija Obrazovanje za sve. U: Heribert Hincen (Red), Jozef Miler (Hrsg) Obrazovanje za sve – celog života i od životnog značaja. Velike internacionalne konferencije na temu osnovno obrazovanje: Jomtija (Tajland) 1990 do Dakara (Senegal) 2000. Njihovi rezultati, njihovo dejstvo i njihov eho. IPE 27. Bon: IIZ/DVV 2001, S. 47

⁴ Markus Luve: Milenijumski razvojni ciljevi: pozadina, značaj i vrednovanje sa stanovišta Nemačke saradnje za razvoj. Discussion Paper 11/2005. Bon: Nemački institut za razvojnu politiku 20085, S. 11; siehe auch Gemeinsame Konherenz Kirche und Entwicklung: Halbzeit fuer die Milleniumsziele. Sechster GKKE.-Bericht zur kohärenten Armutsbekämpfung in der deutschen Entwicklungspolitik. GKKE-Schriftsreihe 42. Bonn 2007

trend za sve, koji se jasno pozitivno odnosi na upis u školu: u proseku je upisano u školu 83% dece od ukupnog broja dece u zemaljama u razvoju, u Latinskoj Americi čak 96%. Na najnižem nivou nalazi se Istočna Azija sa 83% i Afrika južno od Sahare, sa 64% upisane dece u školu. Nimalo povoljnija situacija nije ni kod cilja broj 3 – polna jednakost, pošto je samo u 104 zemalje od 180 zemalja obuhvaćenih MDG u osnovnim školama postignuta polna jednakost pri upisu, a u srednjim školama ista je postignuta samo u 57 od ukupno 172 zemalja. S obzirom na to, nije začuđujuće što procenat pismenih mladih i starijih žena i dalje ostaje nizak, te u tim regionima do 2015. cilj ravnopravnosti ne može da bude ostvarena.⁵

Sastanak na vrhu, 5 godina posle donošenja Milenijumskih ciljeva, ustanovio je da je mnogo postignuto, u obrazovanju možda čak više nego u drugim oblastima. Ali, i dalje nedostaju veoma važne odluke i obavezujuća saglasnost u pogledu porasta obima pomoći za razvoj, za razvoj povoljnih tendencija u svetskoj trgovini i napuštanje trenda naoružavanja novim arsenalima oružja.

Ljudi i organizacije koji se zalažu za cilj broj 6, a samim tim i za borbu protiv HIV/AIDS, opravdano se žale da u 2001. godini osnovani G8 – Opšti fondovi (Global Fonds) imaju hronični manjak sredstava. Samo 20% obolelih od AIDS dobijaju terapiju, iako na tržištu postoje medikamenti sa pristupačnim cenama.

Pored toga, treba ozbiljno shvatiti glasove onih koji traže da se redefinišu Milenijumski razvojni ciljevi jer su preslabi za dramatičnu neravnotežu (odgovornost Severa), zastupaju jedan sužen razvojni proces u svetu (nedovoljno ekološki orijentisan i u socijalnom smislu nedovoljno ravnopravan), čime i dalje dominantna realnost ostaje jedno nepodnošljivo širenje siromaštva umesto njegovog smanjenja.

Tu su i zastupnici Internacionalnog saveta za obrazovanja odraslih (ICAE) koji se žale da MDG nedostaju ciljevi povezani sa obrazovanjem odraslih i da je sveukupni značaj neformalnog obrazovanja mladih i odraslih potcenjen. Da li MDG mogu uopšte da budu ostvareni ako je i u ovoj dekadi više od jedna milijarda ljudi isključena iz osnovnog obrazovanja?

⁵ EFA Global Monitoring Report 2006: Literacy for Life. Paris: UNESCO Publishing 2005, S. 41-57; siehe auch Herbert Hinzen: Bildung in den Entwicklungsprogrammen der Volkergemeinschaft. In: Jörg Siebert (Red.): Misereor Themen: Bildung. Aachen 2006, S. 34-43

2. EFA – Obrazovanje za sve: 2000-2015.

Počeci devedesetih godina u internacionalnoj sardnji nisu bili karakteristični po visokom porastu investicija u osnovno obrazovanje, pre svega osnovnoškolsko. Univerzalno osnovno obrazovanje (UPE) je bilo cilj koji je trebao da se ostvari. Porast stope upisa u državne škole trebao je da smanji broj nepismenih odraslih osoba i pitanje starijih generacija samim tim učini jednim demografski određenim prolaznim procesom.

U praksi nije došlo do ravnopravnog naglašavanja školskog i vanškolskog osnovnog obrazovanja, za decu, mlade i odrasle. Takođe, ovaj predlog nije bio uspešan iz jedne druge perspektive: uprkos povećanju stope upisa u škole, zbog povećanja broja stanovništva broj dece koja nisu upisana u školu vodio je konstatno ka visokom broju nepismenih u svetu.

Svetski forum za povezivanje u Dakru u aprilu 2000. godine pripremljen je serijom konferencija koje su za UNESCO regione Evrope i Severne Amerike održane u februaru u Varšavi. Izveštaji iz više od trideset zemalja obuhvaćeni su u regionalnom izveštaju. Pozitivno je ocenjena činjenica da je ova regija najbliža ostvarenju ciljeva postavljenih u Jomtiji; sa druge strane, neosporno je da je period poslednjih deset godina označen nazadovanjem i teškoćama⁶ koje su pogađale razvoj društva, ne štedeći pri tome ni sektor obrazovanja. Da bi se to prevazišlo poslanici su zahtevali da ključne kvalifikacije budu uključene u osnovno obrazovanje, da se povežu sa prvim izborom profesije i da istovremeno individualne kompetencije neophodne za demokratsku participaciju budu uključene u učenje.

UNESCO, UNICEF, UNDP i Svetska banka zajedno su pozivali na učešće u Svetskom forumu za obrazovanje. 1500 učesnika iz 150 zemalja zastupali su vlade, UN-organizacije, razvojne banke, nacionalne, regionalne i internacionalne NVO-s, skupove udruženja za obrazovanje, stručne organizacije i ostale institucije za obrazovanje. Preliminarno, napisani su mnogi izveštaji posvećeni posebnim temama, regionima ili državama. Visoki funkcioneri, kao na primer, predsednik Senegala, mnogi ministri obrazovanja i Generalni sekretar UNESCO organizacije, održali su zapažene govore u kojima su osvetlili kritičnu situaciju obrazovanja na svetskom nivou. Naposletku, predsednik Svetske banke zahvaljujući se NVO organizacijama na opštoj kampanji, apelovao je

⁶ O tome vidi: Die Regionalkonferenz von Warschau für Europa und Nordamerika vom 6. bis 8. Februar 2000. Der regionale Aktionsplan Bildung für Alle. In: Hincen/Müller, S. 61ff

na poslanike da je vreme za akciju – obrazovanje pripada centru razvojnog procesa⁷.

Na svetskom skupu za obrazovanje ponovo je iskazana zabrinutost zbog sledećih cifara: više od 113 mil. dece školskog uzrasta ne pohađa škole, 880 mil. odraslih ne ume ili jako loše čita, piše, računa, unazađujući su trendovi u oblasti finasiranja obrazovanja. Otvoreno je pitanje kako je moguće govoriti o centralnom značaju obrazovanja kad je istovremeno dokazano da jedna milijarda ljudi odbija minimum školskog obrazovanja i opismenjavanja.

Završetak Svetskog foruma za obrazovanje označilo je usvajanje okvirnog plana za akciju iz Dakra – „Obrazovanje za sve: ostvarenje naših zajedničkih obaveza”. On počinje sa obavezivanjem učesnika da rade na ostvarenju preuzetih obaveza, a završava sa pozivom za stavljanje na raspolaganje svih resursa, na nacionalnom i internacionalnom nivou, neophodnih za ostvarenje ambicioznih ciljeva. Šest ciljeva neizostavnih u perspektivi celoživotnog učenja koji su se pojavili na prvom mestu jesu:

1. Nega i vaspitanje u ranom detinjstvu, posebno ugrožene dece, treba da se proširi i poboljša.
2. Do 2015. potrebno je obezbediti za svu decu, a posebno za devojčice, za decu iz ugroženih sredina i za pripadnike etničkih manjina, pristup slobodnom i obaveznom osnovnom obeazovanju, sa dobrim kvalitetom i odgovarajućim završetkom.
3. Potrebe u učenju svih mladih i odraslih treba da budu zadovoljene kroz jedan ravnopravan pristup odgovarajućim progrmima za učenje i obrazovanje u osnovnim kvalifikacijama, tzv. životnim sposobnostima.
4. Do 2015. treba da se dostigne pedesetoprocentno poboljšanje stope opismenjavanja odraslih; ovo posebno važi za žene; sveukupno treba poboljšati ponude za učenje i usavršavanje za sve odrasle.
5. Do 2005. treba odstraniti sve nejednakosti koje postoje među polovima i treba u potpunosti prevazići sve polne neravnopravnosti na polju obrazovanja. Ovde je težište na neograničenom i ravnopravnom pristupu devojčica dobrom osnovnoškolskom obrazovanju i njegovom završetku.
6. Svi aspekti kvaliteta obrazovanja treba da se poboljšaju, takođe treba da se postigne da svi pokazuju izrazito dobar radni učinak kako bi

⁷ Vidi: James D. Wolfensohn, in Hinzen/Müller, S. 83-88

mogli da postignu jasne i očite rezultate u učenju, posebno u čitanju i računanju i tzv. životnim sposobnostima.⁸

Značajan korak za ostvarenje je osnivanje jednog nezavisnog EFA Opšteg tima za monitoring koji bi na bazi godišnjeg izveštavanja do 2015. pokazao u kojoj meri su ostvareni ciljevi iz Dakra. Istovremeno će biti date prepruke povezane sa pozitivnim iskustvom iz kojih drugi mogu da uče, šta mora da se osnaži i poboljša. Prvi izveštaj, jedna suštinska analiza i baza podataka, izneta je pod nazivom „Obrazovanje za sve. Da li je svet na dobrom putu?“⁹ Rezime ovog izveštaja glasi: „Ljudska prava, slobode i razvoj čine moćan trivijum argumenata za Obrazovanje za sve. Zajedno oni pokazuju da postoji suštinska sličnost između Obrazovanja za sve i razvoja i da svaki pojedinačni cilj Obrazovanja za sve pruža mogućnost da se ostvare.“

Za nas je posebno važno područje opismenjavanja mladih i odraslih uključujući i neformalno obrazovanje van školskog sistema, istraženo u 2006. godini od strane EFA u Izveštaju o napretku u opismenjavanju širom sveta. Pored nekoliko ohrabrujućih rezultata u izveštaju se spominju sledeći nedostatci i opasnosti:

- i dalje negde oko 100 miliona dece izostaje iz osnovne škole, od kojih su 55% devojčice,
- cilj uspostavljanja ravnoteže među polovima nije ostvaren je u mnogim zemljama u kojima su sprovedena istraživanja (u 76 od 180 na nivou osnovnog i u 115 od 172 na nivou srednjeg obrazovanja),
- manje od dve trećine osnovnoškolaca (u 41 od 133 istražene zemlje) dostižu poslednju godinu školovanja, što takođe predstavlja problem i u kvalitetu,
- 771 milion ljudi starijih od 15 godina i dalje nema dovoljan nivo znanja čitanja, pisanja i računanja,
- od toga je 132 miliona u grupi osoba starih od 15 do 24 godine koji bi pismenost još dugu niz godina mogli da koriste na životnom i poslovnom planu,
- 75% nepismenih žive u 12 arapskih zemalja, Africi južno od Sahare, južnoj i zapadnoj Aziji, najčešće sa stopom pismenosti od oko 60%,
- na svetskom nivou opismenjeno je 88 žena i 100 muškaraca, u nekim zemljama Zapadne Azije čak samo 62 ili 57 žena na 100 muškaraca,

⁸ Vidi: Hincen/Müller, S. 40

⁹ Vidi: EFA Global Monitoring Report 2002: Education for All: Is the world on track? Paris: UNESCO Publishing 2003; vidi i: www.efareport.unesco.org

- deo za osnovno obrazovanje stavljen na raspolaganje u okviru pomoći za razvoj je sa svojih 2.6 % premalen,
- samo 1% javnih obrazovnih ustanova su spremne su za opismenjavanje mladih i odraslih.¹⁰

Na kraju izveštaja nalazi se jedna igra brojevima koja mora tako da se nazove s obzirom da ne postoje realne šanse da se ustanove tačne cifre. Ako bismo pošli od toga da bi oko 550 miliona odraslih uspešno učestvovalo u jednom obimnom četiristotinečasovnom programu za opismenjavanje, za to bi do 2015. godine bila potrebna ukupna sredstva od 26 milijardi dolara. Usvari, to i nije tako mnogo ako uzmemo u obzir da je to suma koja se potroši za četrnaest dana na naoružavanje i vojne operacije u svetu. Akcioni plan iz Dakra okvirno je dobio jednu odlučnu samoobavezujuću izjavu od internacionalne donatorske zajednice: „Politička volja i snažnije nacionalno vođstvo neophodni su za efikasnije i uspešnije ostvarivanje nacionalnih planova. No i pored toga, politička volja mora da dobije podršku od strane resursa... Mi naglašavamo da ni jedna zemlja sa ozbiljnom političkom voljom za ostvarivanje ‘obrazovanja za sve’ ne bi trebalo da doživi neuspeh zbog nedostatka resursa”. Do sad ovo obećanje nije održano. Ni jedna od tri velike donatorske nacije (SAD, Japan, Nemačka) ne ulaže više od 4% u osnovno obrazovanje. Najsiromašnijim zemljama do sada je stavljeno na raspolaganje samo 3 milijarde doalra, a za postizanje minimalnih EFA ciljeva potrebno je najmanje 11 milijardi¹¹

3. UNLD – Dekada za opismenjavanje Ujedinjenih nacija 2003 – 2012.

Još pre Svetskog foruma u Dakru jedna lobistička grupa pri UNESCO¹² sastala se da bi angažman u strateški pojačanom posmatranju pitanja opismenjavanja postavila na nivo odlučivanja Ujedinjenih nacija. Posle toga održani su susreti na Svetskom forumu o tome šta je još neophodno da se postigne: „sveobuhvatno razumevanje psimenosti, koje uključuje decu, malde i odrasle, u i izvan škole; vizija i privrženost svih, nacionalnih vlada, nacionalnih i lokalnih organizacija, intenacionalnih agencija, porodica, lokalne zajednice, radnog mesta, škole i medija; strategije i mehanizni na svim nivoima koje su

¹⁰ Vidi: Alphabetisierung weltweit. Weltbericht Bildung für Alle 2006. Kurzfassung. Bonn: DUK und BMZ 2005.

¹¹ Vidi: EFA Global Monitoring Report 2008: Education for All by 2015. Will we make it? Summary. Paris: UNESCO Publishing 2007, S. 38

¹² Vidi: Rosa Maria Torres: Literacy for all: A United Nations Literacy Decade (2003-2012). Base document prepared for UNESCO. Paris 2000

konzistentne sa vizijom i koje su prilagođene složenosti izazova pred kojima se nalazimo.”¹³

Na plenarnoj sednici Ujedinjenih nacija 2002. godine doneta je odluka o Dekadi pismenosti sa početkom od januara 2003. godine. Na njoj je potvrđena podrška EFA foruma za poboljšanje procenta pismenosti za 50% (u odnosu na procenat nepismenih u svakoj pojedinačnoj državi) i poslovi koordinacije su preneti na UNESCO. Sva ta nastojanja stavljena su pod slogan „Pismenost kao mir”, a u procesu ostvarivanja planova težište je stavljeno na šest tačaka:

- opismenjavanje kao centralno područje nacionalnih obrazovnih sistema,
- sinergija između formalnih i neformalnih oblika obrazovanja,
- jačanje kulture čitanja i pisanja kao i stvaranje motivišuće sredine za učenje,
- participacija grupa za opismenjavanje pri planiranju i organizaciji učenja,
- osnivanje partnerstva na svim nivoima države, privrede i društva,
- sistematizovani procesi posmatranja i evaluacije.¹⁴

Izveštaji predstavljeni u 2004. i 2006. godini na Generalnoj sednici UN ne odaju utisak da je ostvareno približavanje postavljenim ciljevima dekade. Istovremeno sa zabrinutošću se naglašava da se za 2008. zahteva „poluvremenski” izveštaj. „Progres se mora meriti prema četiri očekivana ishoda: 1) značajan napredak u ostvarivanju 3, 4 i 5 cilja EFA do 2015. godine, 2) postizanje visokog nivoa pismenosti svih, 3) stvaranje dinamične sredine za učenje i opismenjavanje, 4) unapređivanje kvaliteta života onih koji uče.”¹⁵ U preporukama se zahtevaju pojačani napori vlada, zajednica i internacionalnih organizacija, jer u suprotnom ciljevi neće biti ostvareni.

Iz tih razloga UNESCO je planirao za 2007. i 2008. godinu ukupno šest regionalnih konferencija o opismenjavanju u Kataru, Kini, Maliju, Indiji, Kostarici i Azerbejdžanu, kako bi informacije o postignutom stanju Dekade za opismenjavanje mogle da budu razmjenjene, zatim da bi se ojačala saradnja, i na kraju, da bi se pojačalo mobilisanje potrebnih resursa. Istovremeno, osno-

¹³ Vidi: Rosa Maria Torres: Literacy for all: A renewed vision for a ten-year global action plan. Report of the Strategy Session, World Education Forum, Dakar, 2000

¹⁴ Vidi: Literacy and Non-formal Education Section: Literacy as Freedom. United Nations Literacy Decade 2003-2012. Paris: UNESCO o.J., S. 3; vidi takode: United Nations General Assembly: United Nations Literacy Decade: Education for all; International Plan of Action; implementation of General Assembly resolution 56/116. July 2002

¹⁵ UN General Assembly: Implementation of the International Plan of Action for the United Nations Literacy Decade. Note by Secretary General, 14 July 2006, S. 19f

vana je UN grupa Dekade za opismenjavanje koja će pratiti njen razvoj i sačiniti međuizveštaj koji će biti podnet na Generalnom skupu UN u septembru.¹⁶

4. LIFE – Pismenost inicijativa za punomoć: 2005-2015

Ova inicijativa počiva na jednom zaključku sa generalne konferencije UNESCO održane u oktobru 2005. godine, na kojoj je uspostavljena neposredna veza sa EFA i UNLD i posredna sa MDG. Saradnja između državnih struktura, nevladinih organizacija, privatnog sektora i civilnog sektora, svih bilateralnih i multilateralnih organizacija, postavljena je kao preduslov za uspeh. Posebno su akcentovane zemlje u kojima žive 85% svih nepismenih u svetu i u kojima posoji ozbiljna namera da se to promeni. UNESCO Institut za celoživotno učenje (UIL) u Hamburgu zadužen je za koordinaciju. Kao odgovor na pitanje „Šta je LIFE” formulisano je sledeće: „okvir za zajedničku akciju u cilju jačanja napora koji se ulažu u opismenjavanje, proces podržavanja opismenjavanja koji je nacionalno specifičan, povezan sa nacionalnom politikom i strategijom razvoja, mehanizam tehničke podrške od UNESCO u oblasti politike, zastupanja, saradnje, stvaranja uslova i inovacija.”¹⁷

Ukupno je izabrano 35 zemalja, od toga 18 iz Afrike, šest iz arapskih zemalja, devet iz Azije i Pacifika kao i dve za Latinsku Ameriku i Karibik, kojima će LIFE da se posveti u stepenastim fazama. Nacionalni planovi koji nastaju u saradnji sa UIL-om su polazna tačka za svaki monitorski prsten i evaluatornu strategiju koje opisuju stanje u godišnjim izveštajima. Isto tako treba paralelno na internacionalnom nivou da se istraži u kojoj meri UNESCO i donatorske zajednice stvarno ispunjavaju data obećanja.¹⁸

Positivna vest od UNLD i LIFE je da je kroz njih deo vanškolskog opismenjavanja naglašen i pojačan od strane EFA. Apsolutno nisko finansiranje ovog područja u okviru EFA sigurno se neće promeniti ni kroz UINLD ni kroz LIFE, jer se samo malo dodatnih sredstava ulaže u opismenjavanje. Kao što je poznato Fast Track Initiative (FTI) Svetske banke koncentriše se pre svega na državni školski sistem, dakle isključuje celokupno izvanškolsko opismenjavanje.

¹⁶ United Nations Literacy Decade Expert Group, Report on the first Meeting, 6 and 7 September 2007, UNESCO, Paris; vidi: Anlage dazu die Präsentation: UNESCO Regional Conferences in Support of Global Literacy: A major drive towards the achievement of the UNLD goals

¹⁷ UNESCO Institute for Lifelong Learning: Literacy Initiative for Empowerment LIFE 2006-2015. Vision and Strategy Paper (3rd edition). Hamburg: UIL, September 2007, S. 12

¹⁸ Vidi: UIL: The monitoring and evaluation of LIFE at the country level. Draft workshop report. Hamburg: UIL, July 2007

nje mladih i odraslih. Na regionalnoj konferenciji UNLD-a u Indiji ¹⁹ delegacije su u završnim preporukama zabeležile da FTI u budućnosti treba da podržava i proces opismenjavanja mladih i odraslih od strane nevladinih organizacija (NGO) u izvanškolskim uslovima. Sa nestrpljenjem se očekuje da li će ta podrška moći da se održi.

5. DESD – Dekada obrazovanja za trajni razvoj: 2005-2014

Naglasimo da je ponovo doneta odluka generalne skupštine UN koja je ovu Dekadu obrazovanja za trajni razvoj otvorila i time otišla mnogo dalje od razumevanja za ekološka pitanja: „Krajnji cilj DESD jeste da integriše principe i vrednosti održivog razvoja u sve aspekte obrazovanja i učenja i na taj način ohrabri promene u ponašanju koje će stvoriti sigurniju budućnost u smislu integriteta životne sredine, ekonomike sigurnosti i pravednog društva za sve buduće generacije“.²⁰ Ove principe neophodno je integrisati u nacionalne obrazovne sisteme. Ponovo je za koordinaciju širom sveta zadužen UNESCO.

U junu 2004. godine komisija nemačkog Bundestaga za obrazovanje, istraživanja i vrednovanje posledica tehnologije posvetila se odlukama UN i Planu za akciju Svetskog vrha za dugoročni razvoj koji je protekao u Južnoj Africi i obrazovanju dodelio posebnu ulogu. Od savezne vlade Nemačke Republike zahtevano je da svoje izveštaje objedini u jedan akcioni plan. Za to je bilo neophodno da se oformi jedna samostalna grupa za uspešne projekte, koja bi inicijative u školskom, pozivnom, univerzitetskom i daljem obrazovanju razvijala i podržavala. U razvojnopolitičkom obrazovanju i u globalnom učenju trebalo bi posebno obratiti pažnju na ujednačenost između saznanja, svesti i delovanja. Uz to je naglašeno: „Potrebno je dalje povećavati napore za realizaciju milenijumskih i internacionalnih razvojnih ciljeva, posebno kod osnovnog obrazovanja i polne ravnopravnosti. Uz to, savezna vlada Republike Nemačke trebalo bi da konsekventno koristi razvojnopolitičko postavljanje težišta i da deluje kao pogonska sila kako kod EFT tako i kod realizacije nacionalnih strategija protiv siromaštva. Konačno, u zahtevu koji je jednoglasno donet zahtevano je da nemačka UNESCO Komisija (DUK) bude zadužena za koordinaciju i u skladu sa tim opremljena.“²¹ DUK je te zadatke preuzeo veoma brzo i sa uspe-

¹⁹ Vidi: UNESCO / Ministry of Human Resources Development, India: UNESCO Regional Conferences in Support of Global Literacy. Addressing Literacy Challenges in South, South-West and Central Asia. Building Partnerships and Promoting Innovative Approaches. 29 and 30 November 2007. New Delhi

²⁰ <http://www.unesco.org/uil/en/focus/undecade.htm>

²¹ Vidi: Deutscher Bundestag. 15. Wahlperiode. Beschlußempfehlung und Bericht des Ausschusses für Bildung, Forschung und Technikfolgenabschätzung: Aktionsplan zur UN-Weltdekade „bildung für eine nachhaltige Entwicklung“. Drucksache 15/3472. S. 4-6

hom. Osnovan je Nacionalni okrugli sto koji je najvažnije učesnike udružio i pokrenuo. Razne komisije su u pojedinim tematskim poljima aktivne. Osnovana je radna grupa za vanškolsko i dalje obrazovanje i ona u svom programskom dokumentu konstatuje: „Globalni putokaz trajnog razvoja je izazov za clokupan obrazovni sistem, posebno u pogledu na didaktičko-metodičke osnove i višesmerne pristupe. anškolsko obrazovanje nudi podobne okvirne uslove (alternativna mesta i forme za učenje), da bi se omogućilo fleksibilno reagovanje na nove zahteve i davanje signala koji mogu takođe inovativno da deluju i na školsko obrazovanje“. I dalje: „U vanškolskom učenju ljudi mogu da steknu kompetencije koje su neophodne za budućnost, posebno za formiranje našeg društva kao i za našu svetsku građansku odgovornost.“²²

UNESCO je preuzeo funkciju koordinatora i u skladu sa tim osnovao komisije i pozvao osobe: Panel visokog nivoa, Komitet UN, Grupu za monitoring i Grupu eksperata za evaluaciju. Predložena je integracija u pojedinim područjima osnovnog, srednjeg, usmerenog, visokoškolskog obrazovanja i obrazovanja nastavnika, uz analizu stanja u prve dve godine u UNESCO Izvršnom odboru. Manje iznenađujuća je ovde postavka zadataka i zahtevi: „pokretanje finansijskih resursa da bi se prevazišao jaz u primeni DEDS, naročito u zemljama kojima je najpotrebniji.“²³

6. Exkurs – Noviji razvoji u Evropi: 1996-2007.

Zahtev za Obrazovanjem za sve, pre svega ako je reducirano na osnovno obrazovanje, odnosi se posebno na zemlje u razvoju, ali ne samo na njih. Ovom užem shvatanju nisu se priključile velike internacionalne konferencije za obrazovanje na kojima je većina država zastupana preko vlada i kojima su prisustvovala UN-organizacije, multilateralni donatori, a takođe i nevladine organizacije i stručne ustanove. EU u jednom svom memorandumu govori o značaju „novih elementarnih sposobnosti“ za celoživotno učenje i u komunikaciji sa memorandumom uvek iznova napominje da nove elementarne sposobnosti uslovljavaju postojanje starih.²⁴

²² DUK je u saradnji sa: <http://www.bne-portal.de> razvio platformu koja pruža detaljne informacije o stanju deka-de. Vidi takođe rezultate raznih udruženja i radnih grupa

²³ Vidi: UNESCO Executive Board: Progress report by the Director-General on the United Nations Decade of education for sustainable development (2005-2014). 177 Ex/9. Paris, 3 August 2007

²⁴ Vidi: Monika Tröster (Hrsg.): Spannungsfeld Grundbildung. Bonn: DIE, Bielefeld: Bertelsmann 2000; vidi: Mona Motakef: Das Recht auf Bildung als Recht auf Alphabetisierung. u: ALFA-FORUM, 65/2007, S. 8-12; vidi takođe dokumentaciju sa konferencije o: „Lifelong Learning in Europe. Moving towards EFA Goals and the CONFINTEA V Agenda“ in Sofia, 6-10 November 2002 in Carolyn Medel-Anonuevo (Ed.): Lifelong Learning Discourses in Europe. Hamburg: UIL 2003

Razne internacionalno uporedive studije, posebno one OECD (Organizacija za ekonomsku saradnju i napredak), jasno su predočile da i industrijske zemlje imaju svoje posebne probleme u jednom kvalitativno visokovrednom osnovnom obrazovanju koje služi daljem učenju i uspešnom osmišljavanju života. Mnogi od rezultata PISA studija jasno predočavaju da će deficiti osnovnih sposobnosti u školama sa sobom da donesu probleme u celoživotnom obrazovanju u odraslom dobu.²⁵

EU je 2001. godine dala sledeću izjavu: „Treba formirati jednu koncepciju celoživotnog učenja koja sadrži perspektivu celokupnog obrazovnog sektora, a time i obrazovanja odraslih“.²⁶ U sledećem procesu obrazovanje za odrasle našlo je razumevanje koje je decentralizovano u sopstvenim centralama za učenje i koje građanima deluje blisko, upražnjava opšte i političko obrazovanje čije ponude ciljaju na sposobnost zaposlenja, a sve više i na ponude za osposobljavanje za dalje obrazovanje. Napokon je model četiri stuba – osnovna škola, usmereno obrazovanje, visoka škola i obrazovanje odraslih zadobio novu pažnju.

Komisija EU istupila je u javnost 2006. godine sa jednim saopštenjem o učenju u odraslom dobu pod nazivom „Nikad nije kasno za učenje“. Sistematske pripreme garantovane su kroz razne studije. Jednu od njih dalo je Evropsko udruženje za obrazovanje odraslih (EAEA). U ovim studijama²⁷ istražena je obrazovna politika, zakonodavstvo i finansiranje obrazovanja odraslih, diskutovani su razlozi za neučestvovanje, osnovne sposobnosti i ključne kvalifikacije, sertifikacija i akreditacija, a osvetljeni su i kvalitet obrazovanja i daljeg obrazovanja i ustanovljena veća povezanost između demografije i migracije. Posledice i preporuke nanizale su se u pet poruka koje je neophodno realizovati: izgradnja jednog sistema obrazovanja odraslih; državno osnovno finansiranje, kvalitet u obrazovanju i profesionalizaciji; vrednovanje i priznavanje kvalifikacija stečenih neformalnim obrazovanjem; razvoj indikatora za istraživanja i statistiku.

Definicija obrazovanja za odrasle izabrana u saopštenju Evropske uniije spominje: „sve forme učenja odraslih posle završetka opšteg ili usmerenog obrazovanja, nezavisno od u tom procesu dostignutog nivoa (što znači, uključujući visokoškolsko).“ Uz to, ona zahteva odstranjivanje ograničenja pristupa;

²⁵ Navedeno u jednom članku kao priprema za regionalnu CONFINTEA V konferenciju u Varšavi, pod naslovom: Trends and issues from an OECD perspective; siehewww2.unesco.org/wef/enleadup/rmeet_europ_ass_wena.shtm; zu PISA entsprechende Daten auf www.mpib-berlin.mpg.de/pisa/ergebnisse.pdf

²⁶ Vidi: www.europa.eu.int ; u sirem kontekstu vidi Heribert Hincen: Gibt es einen europäischen Mehrwert? Iz Brisela nove aktivnosti u obrazovanju odraslih u: *Erwachsenenbildung*, 1/2007, S. 2-6

²⁷ Vidi: EAEA: Adult education trends and issues in Europe. Restricted tender No EAC/43/05. Brussels: EAEA 2006, S. 49 und www.eaea.org

utvrđivanje kvaliteta obrazovanja odraslih; priznavnje i vrednovanje rezultata učenja; veća ulaganja za starije građane i migrante i razvoj indikatora i benčmarka. Sveukupno, ovo saopštenje je radosno jasna izjava o vrednosti obrazovanja odraslih. Nešto oko godinu dana kasnije iza izjave usledio je plan za akciju „Učenje odraslih: nikada nije kasno za učenje”. U njemu su konkretizovani zahtevi obzirom na subsidiaritet između Brisela i vlada.²⁸

7. NVO – posmatrač i / ili partner?

Na prvim CONFINTEA konferencijama sastajale su se uglavnom vlade pojedinih država. Možda je proboj civilnog sektora, stručnih organizacija i NVO na CONFINTEA III u Tokiju počeo da se posmatra kao obogaćivanje. Imenovaćemo dve osobe: Robi Kid, bio je kao Generalni sekretar kanadskog Saveza za obrazovanje odraslih (CAEA) zajedno sa Helmutom Dolfom, direktorom Nemačkog saveza narodnih škola (DVV), član nacionalne delegacije; sa CONFINTEA V u Hamburgu veoma masivno su NVO prihvaćene kao posebna kategorija predstavničkih organa. Možda je bilo logično da su se 1973., godinu dana posle Tokija, sastali predstavnici Nevladinih organizacija da bi osnovali ICAE. I kad smo već kod imena: Pol Belanžer se deset godina kao direktor UIL bavio pripremama, praćenjem i realizacijom CONFINTEA VI, da bi se zatim vratio na Univerzitet Montreal. Malo vremena posle toga postao je predsednik ICAE, a nedavno je u januaru 2007. godine na svetskom skupu u Najrobiju ponovo izabran za predsednika.²⁹

ICAE i njegovi regionalni i nacionalni članovi pripremaju se sistematski za CONFINTEA VI: sa jedne strane, kroz aktivnu saradnju u zvaničnim udruženjima za pripreme, sa druge, kroz pokretanje svojih članova na jednu kritičku diskusiju o postignutom stanju i perspektivi obrazovanja odraslih. Na afričkom kontinentu održaće se 2007/8 dve konferencije „Advocacy Tools for Civil Society”, u Mozambiku i u Senegal, da bi se pripremili za CONFINTEA VI predkonferenciju koja je planirana za juli 2008. godine u Keniji. Uz to, tri stručna udruženja PAALE (Pan African Association for Literacy and Adult Education), ANCEFA (Afrička koalicija nevladinih organizacija obrazovanje za sve) i PAMOJA (Afrička posmatračka mreža) diskutuju kooperativne postupke i zajedničke pozicije.³⁰

²⁸ Vidi: <http://ec.europa.eu/education>

²⁹ Vidi o tome u: *Adult Education and Development*, 67/2006, S. 65-128; i 68/2007, S. 144-156; vidi: *Voices Rising*, 212, February 16, 2007

³⁰ Vidi *Voices Rising*, 240, November 1, 2007 više o tome www.icae.org.uy

ASPBAE (Azijska južnopacifička kancelarija za obrazovanje odraslih) angažovala se već veoma rano u EFA procesu; zasigurno je to bilo i neophodno s obzirom da je u azijskim regijama i dalje najveći broj dece koja ne pohađaju školu i najveći broj nepismenih mladih i odraslih. ASPBAE je uz to započela usku saradnju sa GCE i deluje finansijski dobro pripremljena kao njena podrška za kampanju. Dalje, vešto je usmerila jednostranu koncentraciju sa dece i škola u pravcu jednog sveobuhvatnijeg gledanja - Sa sloganom: EFA ne sme da se pogrešno shvati kao: „za sve sem odrasle“, kao i onim: „Majke su najvažnije“ - otvorene su nove perspektive - sa stanovišta pola, generacija itd.

Takođe, na XII Nemačkom danu Narodnih škola u Berlinu 2006. godine Marija Almazan Kan, Generalni sekretar ASPBAE, podsetila je energično da finansijska podrška od strane EFA, na osnovu UNDP-dokumenata takođe ima nešto zajedničko sa često veoma različitim životnim sredinama na severu i na jugu zemlje: građani i građanke u Evropi i SAD troše duplo više na kozmetiku, a u Evropi i petnaest puta više na alkohol; širom sveta izdvaja se sto puta više u vojne svrhe nego što bi bilo potrebno za pokrivanje troškova koje bi nastali uvođenjem opšte školske obaveze.³¹

Istovremeno, ostaju značajni stručni izveštaji NRO-a. U prilog tome navešćemo samo tri primera: GCE je sa svojim istraživačkim izveštajem „Zapisi vanje grešaka – Internacionalni benčmark u opismenjavanju odraslih“ značajno obogatila debatu o važnosti i mogućnostima opšteg opismenjavanja; ovaj izveštaj je našao široku upotrebu u EFA izveštaju o napredku „Pimenost za život“.³² Istovremeno, pred objavljivanje ovog izveštaja, pojavila se glasna kritika zbog nedovoljno posvećene pažnje drugom aspektu EFA cilja broj 4 – jednakost u pristupu osnovnom i kontinuiranom obrazovanju za sve odrasle; a tu je i studija, poverena *dvv international* jedna studija koja je trebalo da dovede u vezu opismenjavanje, obrazovanje odraslih i celoživotno učenje.³³ Bez sumnje izveštaj ICAE „Agenda za budućnost – Šest godina kasnije“, bio je taj koji je u stručno obrazloženoj kritici izneo u kojim oblastima se nije ni blizu došlo do ostvarenja ciljeva CONFINTEA V na putu ka CONFINTEA VI.³⁴

³¹ Vidi www.campaignforeducation.org ; Maria Almazan Khan: A Global Compact to Achieve EFA: Recommendations from the Global Campaign for Education. In: Adult Education and Development, 65/2005, S. 77-82; ASPBAE: Education and Poverty. In: Adult Education and Development, 67/2006, S. 41-54

³² Vidi: GCE: Writing the Wrongs. Based on Research funded by EFA GMR 2006 & UNESCO. November 2005; siehe auch www.actionaid.org .

³³ Siehe Chris Duke, Heribert Hincen: Basic and continuing adult education policies. Background paper for EFA GMR 2006 ; siehe www.dvv-international.de.

³⁴ ICAE Report: Agenda for the Future. Six Years Later. Montevideo: ICAE 2003

Napomene:

1. Smernice stručnih centara za obrazovanje odraslih Nemačkog saveza narodnih visokih škola u zemljama u razvoju, 1973. In: Heribert Hinzen (Red.) Erwachsenenbildung und Entwicklung. 25 Jahre IIZ/DVV. IPE 12. Bonn: IIZ/DVV 1994, S. 27
2. Svetska deklaracija Obrazovanje za sve. In: Heribert Hinzen, Josef Müller (Hrsg.) Bildung für Alle – lebenslang und lebenswichtig. Die großen internationalen Konferenzen zum Thema Grundbildung: Von Jomtien (Thailand) 1990 bis Dakar (Senegal) 2000. Ihre Ergebnisse, ihre Wirkungen und ihr Echo. IPE 27. Bonn: IIZ/DVV 2001, S. 47
3. Markus Loewe: Die Millenium Development Goals: Hintergrund, Bedeutung und Bewertung aus Sicht der deutschen Entwicklungszusammenarbeit. Discussion Paper 11/2005. Bonn: Deutsches Institut für Entwicklungspolitik 2005, S. 11; siehe auch Gemeinsame Konferenz Kirche und Entwicklung: Halbzeit für die Millenniumsziele. Sechster GKKE-Bericht zur kohärenten Armutsbekämpfung in der deutschen Entwicklungspolitik. GKKE-Schriftenreihe 42. Bonn 2007
4. EFA Global Monitoring Report 2006: Literacy for Life. Paris: UNESCO Publishing 2005, S. 41-57; siehe auch Heribert Hinzen: Bildung in den Entwicklungsprogrammen der Volkergemeinschaft. In: Jörg Siebert (Red.): Misereor Themen: Bildung. Aachen 2006, S. 34-43
5. Siehe dazu: Die Regionalkonferenz von Warschau für Europa und Nordamerika vom 6. bis 8. Februar 2000. Der regionale Aktionsplan Bildung für Alle. In: Hinzen/Müller, S. 61ff
6. Siehe James D. Wolfensohn, in Hinzen/Müller, S. 83-88
7. Siehe Hinzen/Müller, S. 40
8. Siehe EFA Global Monitoring Report 2002: Education for All: Is the world on track? Paris: UNESCO Publishing 2003; siehe auch www.efareport.unesco.org
9. Siehe Alphabetisierung weltweit. Weltbericht Bildung für Alle 2006. Kurzfassung. Bonn: DUK und BMZ 2005
10. Siehe EFA Global Monitoring Report 2008: Education for All by 2015. Will we make it? Summary. Paris: UNESCO Publishing 2007, S. 38

11. Siehe Rosa Maria Torres: Literacy for all: A United Nations Literacy Decade (2003-2012). Base document prepared for UNESCO. Paris 2000
12. Siehe Rosa Maria Torres: Literacy for all: A renewed vision for a ten-year global action plan. Report of the Strategy Session, World Education Forum, Dakar, 2000
13. Siehe Literacy and Non-formal Education Section: Literacy as Freedom. United Nations Literacy Decade 2003-2012. Paris: UNESCO o.J, S. 3; siehe auch United Nations General Assembly: United Nations Literacy Decade: Education for all; International Plan of Action; implementation of General Assembly resolution 56/116. July 2002
14. UN General Assembly: Implementation of the International Plan of Action for the United Nations Literacy Decade. Note by Secretary General, 14 July 2006, S. 19f prevesti
15. Siehe dazu: Die Regionalkonferenz von Warschau für Europa und Nordamerika vom 6. bis 8. Februar 2000. Der regionale Aktionsplan Bildung für Alle. In: Hinzen/Müller, S. 61ff
16. Siehe James D. Wolfensohn, in Hinzen/Müller, S. 83-88
17. Siehe Hinzen/Müller, S. 40
18. Siehe EFA Global Monitoring Report 2002: Education for All: Is the world on track? Paris: UNESCO Publishing 2003; siehe auch www.efareport.unesco.org
19. Siehe Alphabetisierung weltweit. Weltbericht Bildung für Alle 2006. Kurzfassung. Bonn: DUK und BMZ 2005
20. Siehe EFA Global Monitoring Report 2008: Education for All by 2015. Will we make it? Summary. Paris: UNESCO Publishing 2007, S. 38
21. Siehe Rosa Maria Torres: Literacy for all: A United Nations Literacy Decade (2003-2012). Base document prepared for UNESCO. Paris 2000
22. Siehe Rosa Maria Torres: Literacy for all: A renewed vision for a ten-year global action plan. Report of the Strategy Session, World Education Forum, Dakar, 2000
23. Siehe Literacy and Non-formal Education Section: Literacy as Freedom. United Nations Literacy Decade 2003-2012. Paris: UNESCO o.J, S. 3; siehe auch United Nations General Assembly: United Nations Literacy Decade: Education for all; International Plan of Ac-

- tion; implementation of General Assembly resolution 56/116. July 2002
24. UN General Assembly: Implementation of the International Plan of Action for the United Nations Literacy Decade. Note by Secretary General, 14 July 2006, S. 19f
 25. United Nations Literacy Decade Expert Group. Report on the first Meeting. 6 and 7 September 2007, UNESCO, Paris; siehe Anlage dazu die Präsentation: UNESCO Regional Conferences in Support of Global Literacy: A major drive towards the achievement of the UNLD goals
 26. UNESCO Institute for Lifelong Learning: Literacy Initiative for Empowerment LIFE 2006-2015. Vision and Strategy Paper (3rd edition). Hamburg: UIL, September 2007, S. 12
 27. Siehe UIL: The monitoring and evaluation of LIFE at the country level. Draft workshop report. Hamburg: UIL, July 2007
 28. Siehe UNESCO / Ministry of Human Resources Development, India: UNESCO Regional Conferences in Support of Global Literacy. Addressing Literacy Challenges in South, South-West and Central Asia. Building Partnerships and Promoting Innovative Approaches. 29 and 30 November 2007. New Delhi
 29. <http://www.unesco.org/uil/en/focus/undecade.htm>
 30. Siehe Deutscher Bundestag. 15. Wahlperiode. Beschlußempfehlung und Bericht des Ausschusses für Bildung, Forschung und Technikfolgenabschätzung: Aktionsplan zur UN-Weltdekade „bildung für eine nachhaltige Entwicklung“. . Drucksache 15/3472. S. 4-6
 31. Die DUK hat mit <http://www.bne-portal.de> eine Plattform entwickelt, der umfassend über den Stand der Dekade informiert. Siehe dort auch die Ergebnisse der diversen Gremien und Arbeitsgruppen.
 32. Siehe UNESCO Executive Board: Progress report by the Director-General on the United Nations Decade of education for sustainable development (2005-2014). 177 Ex/9. Paris, 3 August 2007
 33. Siehe Monika Tröster (Hrsg.): Spannungsfeld Grundbildung. Bonn: DIE, Bielefeld: Bertelsmann 2000; siehe Mona Motakef: Das Recht auf Bildung als Recht auf Alphabetisierung. In: ALFA-FORUM, 65/2007, S. 8-12; siehe auch die Konferenzdokumentation zu „Lifelong Learning in Europe. Moving towards EFA Goals and the CONFINTEA V Agenda“ in Sofia, 6-10 November 2002 in Carolyn

- Medel-Anonuevo (Ed.): Lifelong Learning Discourses in Europe. Hamburg: UIL 2003
34. So in einem Text als Vorbereitung auf die regionale CONFINTEA V Konferenz in Warschau mit dem Titel: Trends and issues from an OECD perspective; siehe www2.unesco.org/wef/en-leadup/rmeet_europ_ass_wena.shtml; zu PISA entsprechende Daten auf www.mpib-berlin.mpg.de/pisa/ergebnisse.pdf
 35. Siehe www.europa.eu.int ; zum größeren Zusammenhang siehe Heribert Hinzen: Gibt es einen europäischen Mehrwert? Neuere Aktivitäten zur Erwachsenenbildung aus Brüssel. In: Erwachsenenbildung, 1/2007, S. 2-6
 36. Siehe EAEA: Adult education trends and issues in Europe. Restricted tender No EAC/43/05. Brussels: EAEA 2006, S. 49 und www.eaea.org
 37. Siehe <http://ec.europa.eu/education>
 38. Siehe dazu Adult Education and Development, 67/2006, S. 65-128; und 68/2007, S. 144-156; siehe Voices Rising, 212, February 16, 2007
 39. Siehe Voices Rising, 240, November 1, 2007 und weitere Informationen unter www.icae.org.uy
 40. Siehe www.campaignforeducation.org ; Maria Almazan Khan: A Global Compact to Achieve EFA: Recommendations from the Global Campaign for Education. In: Adult Education and Development, 65/2005, S. 77-82; ASPBAE: Education and Poverty. In: Adult Education and Development, 67/2006, S. 41-54
 41. Siehe GCE: Writing the Wrongs. Based on Research funded by EFA GMR 2006 & UNESCO. November 2005; siehe auch www.actionaid.org .
 42. Siehe Chris Duke, Heribert Hinzen: Basic and continuing adult education policies. Background paper for EFA GMR 2006 ; siehe www.dvv-international.de.
 43. ICAE Report: Agenda for the Future. Six Years Later. Montevideo: ICAE 2003

Heribert Hinzen

Institute for international cooperation of the German adult education Association, Bonn, Germany

CONFINTEA VI – UNESCO WORLD CONFERENCE FOR ADULT EDUCATION IN THE CONTEST OF MDG, EFA, UNLD, LIFE I DESD

Summary: *An attempt is made to look at the context in which CONFINTEA VI, the next UNESCO World Conference on Adult Education, is currently being prepared. The last one was in 1997, and ever since a series of international conferences, processes and decades dealing with adult and continuing, non-formal and out-of-school, literacy and basic education, are taking place in parallel, most of it complementing each other. Unfortunately, this attention does so far not find a high level of financial support, neither nationally nor internationally. However, it must be acknowledged that after a serious decline in support to education in development in general the situation seems to be improving. Additionally, the example of policy making for adult and lifelong learning in the European Union may stimulate development at the international level.*

Key Words: UNESCO, CONFINTEA, EFA, MDG; history of adult education, adult education conference